

MINDRE MEDDELELSER

**Sortrygget Vipstjert (*Motacilla alba yarrellii* Gould)
på Bornholm.**

Da jeg den 17. juli 1953 færdedes langs stranden nord for Rønne, så jeg han og hun af Sortrygget Vipstjert (*Motacilla alba yarrellii*) (begge tilhørende denne race) fodre to flyvestore unger. Da der ikke tidligere har været meddelt om forekomst så langt øst på af denne vestlige form, må iagttagelsen være af en vis interesse.

Konservator HARRY MADSEN, Zoologisk Museum, meddeler dog, at tidligere læge EDGAR MADSEN, Bornholm, har fortalt at han omkring 1942 havde set arten ved Jøns Kapel, hvor to fugle var blevet iagttaget, af hvilke den ene tilhørte nominatformen.

De østligste forekomster foreligger fra det sydvestlige Norge, medens den i Danmark tidligere kun kendes ynglende i de vestlige egne af landet f. eks.: Kirkeby ved Fiil sø 1938 og 39 og ved Thorsminde ved Nissum fjord 1939 (D.O.F.T. **32**, 1938, p. 173-74; **33**, 1939, p. 212-13). En fugl parret med nominatformen er set fodrende unger juni 1946 ved Stilling sø nær Skanderborg (ARNE NØRREVANG).

På Fyen er racen blevet set sidst i juli 1936 i Kerteminde med udføjne unger (D.O.F.T. **31**, 1937, p. 166) og er atter i marts 1938 truffet i Kerteminde (D.O.F.T. **32**, 1938, p. 173-74).

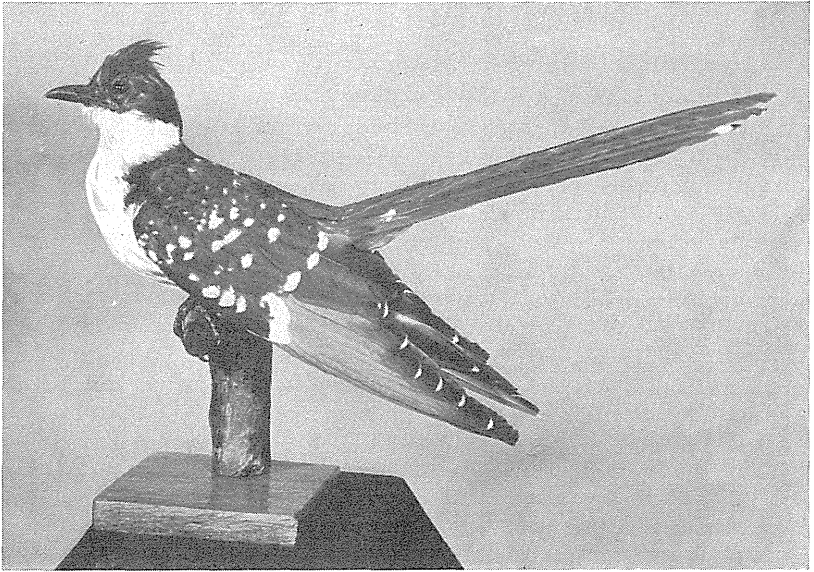
Fra Sjælland foreligger kun nogle få meddelelser om iagttagne fugle. Den 6.-8. juli 1942 er 1 set ved Vrøj (D.O.F.T. **37**, 1943 p. 245), 20. april 1942 er 7 set ved Ordrup (D.O.F.T. **36**, 1942, p. 229) og ved Ulvshale på Møen er 1 eksemplar set 16. april 1950 (D.O.F.T. **44**, 1951, p. 175). Ved Tisvilde hegn er en han blevet set påsken 1950, meddeler hr. læge EBBE THOMSEN mig. ERIK PETERSEN.

Skadegøg (*Clamator glandarius* (L.)) fundet på Sjælland.

Et eksemplar af den her i landet kun engang før kendte Skadegøg (*Clamator glandarius*) er den 16. aug. 1953, blevet fundet nylig død ved Tårnholm nær Korsør. Det er 36 år siden den første Skadegøg, den 27. sept. 1917, blev skudt i klitterne ved Lodbjerg (FERDINAND, D.O.F.T. **13**, 1919, p. 212), men skindet af denne fugl blev desværre ikke bevaret og kun en del af kropskælettet kom til Zoologisk Museum i København.

Skadegøgen har sit udbredelsesområde i det sydlige Europa og Lilleasien samt Nord- og Sydafrika. Den er som tilfældig gæst truffet flere steder i Nordeuropa, således England (4 gange), Tyskland (3 gange), Belgien (1 gang) og i Frankrig, hvor den forøvrigt er fundet ynglende 2 gange.

Skadegøgen fra Tårnholm ved Korsør, blev iagttaget allerede den 1. aug. af maskininspektør JACK FABER, som meddeler at han dog på nærværende tidspunkt ikke var klar over, at det drejede sig om denne art. Lokaliteten var en mindre granplantage, hvor også mange Skader havde reder i et tilgrænsende hegn. Fuglen blev fundet af godsejer



HANS MADSEN FOT.

Skadegøg (*Clamator glandarius*) fundet den 16. august 1953 ved Tårnholm nær Korsør.

JUBI SMITH, som forærede den til FABERS ornithologisk interesserede nevø, JOHANNES FREDERIKSEN, der straks var klar over fuglens art, og som har ladet den opstille.

Fuglen er ved præparationen blevet kønsbestemt til ♂, men beklageligvis har konservatoren bortkastet kroppen, således at mere indgående undersøgelse af de indre organer samt en præparation af kropskælettet herved er umuliggjort. Af fuglens dragt fremgår det, at det drejer sig om en ung fugl.

ERIK PETERSEN

Gransanger (*Phylloscopus collybita* Vieill.) som ynglefugl på Midtsjælland.

Omkring midten af maj 1952 hørte og så jeg syngende hanner af Gransanger (*Phylloscopus collybita*) på 3 lokaliteter i skovene under Svenstrup gods, og den 23. maj fandt jeg en rede med få dage gamle unger. Da Gransangeren i »Fortegnelse over Danmarks Fugle« angives at være fåtallig som ynglefugl øst for Storebælt, og da jeg var i tvivl om, at min bestemmelse var rigtig, meddelte jeg pr. brev mit fund til mag. scient. B. LØPPENTHIN, der foreslog at indsende reden, når ungerne var fløjet. Som det så ofte går med reder, man har fundet og senere vil se til, var også denne ødelagt og »hang i laser«, da jeg kom for at tage den.

I år har jeg haft opmærksomheden mere henvendt på Gransangeren. Først og fremmest har jeg søgt den på de 3 lokaliteter, hvor den

var i fjor, men ingen af stederne fandtes den i 1953. Derimod har jeg observeret den på 5 andre lokaliteter i maj-juni og fandt den 27. maj en rede med ca. 5 dage gamle unger. Reden var blandt de grønne grene midt i en ca. 80 cm høj gran, der stod i en uensartet og hullet grankultur med gammel bøgeskov syd for.

Denne rede blev senere indsendt til magister LØPPENTHIN, der bekræftede, at det virkelig var en gransangerrede.

Jeg ville tro, at man ved at gå skovene her på egnen systematisk igennem kunne finde Gransangeren ynglende på betydelig flere end de 5 lokaliteter, hvor jeg har iagttaget den i år. Fåtalig kan den i hvert fald ikke siges at være mere.

B. HØJER JENSEN

Jomfrutræner (*Anthropoides virgo* L.) på Læsø.

Ved et ophold på Læsø i slutningen af juli 1953 hørte jeg fra nogle lokale jægere, at de havde iagttaget træner på heden ved nordøstspidsen af øen. Jeg var naturligvis lidt skeptisk over for denne meddelelse, især da der netop på denne egn ofte træffes hejre, som jo af ukyndige godt kan forveksles med træner. Men til min store forbauselse kunne jeg den 27. juli ved en ekskursion i »Syrstig« i den nordøstlige del af øen konstatere, at der faktisk fandtes træner og at det endog drejede sig om Jomfrutræner (*Anthropoides virgo*).

Jeg kender disse fugle godt fra Sydsibirien og da jeg kunne iagttage dem med kikkert på ca. 150 m afstand, kunne der ikke være nogen tvivl om bestemmelsen. Det var en lille flok af 4 gamle fugle med deres sorte hals og hoved og den meget karakteristiske lange hvide fjerduk bag øjet og ned ad halssiderne.

Efter meddelelserne skulle fuglene have opholdt sig på omtrent samme sted lige fra begyndelsen af juli. Sergent JOHS. TOBIESEN har også iagttaget et enkelt eksemplar i »Nordmarken« vest for Østerby havn. Jeg selv har set dem på »Syrstig« den 27. og 30. juli. Fuglene holdt sig på heden, hvor de øjensynligt ernærede sig af bær. De var ret sky og lettede sædvanligvis allerede på ca. 300 m. Jeg kunne nærme mig til 150 m bare ved at kravle et langt stykke på maven bag tuer og buske.

Jomfrutræner yngler i størstedelen af Asien, i Sydrusland og mod vest til Rumænien. Såvidt mig bekendt er den tidligere kun to gange iagttaget i Danmark, i maj 1901 ved Staby, Vestjylland, hvor den ene af to fugle blev skudt, samt 15. april 1952 ved Jægerspris (V. HOLSTEIN, D.O.F.T. 46, 1952, p. 117).

HANS JOHANSEN

Dværuggås (*Anser erythropus* L.) ved Randers fjord i 1930.

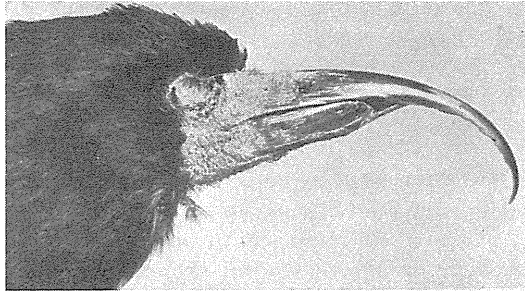
Som supplement til artiklen om Dværuggåsen i D.O.F.T. 45, 1951, p. 219 kan jeg oplyse, at der af en jæger fra Hadsund blev skudt en Dværuggås (*Anser erythropus*) ♂ ad. ved mundingen af Randers fjord d. 1. september 1930. Vedkommende jæger spiste gåsen, og rent tilfældigt kom jeg et par dage senere forbi hans hus, hvor jeg på en dynges affald fandt det afskårne hoved-liggende.

S. R. RASMUSSEN

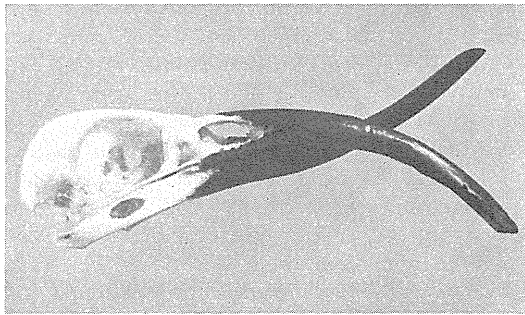
Næbdeformiteter hos Råger (*Corvus frugilegus* L.).

Gennem mere end 50 år har jeg interesseret mig for fugle, og som følge deraf adskillige gange truffet på mere eller mindre ejendommelige eksemplarer.

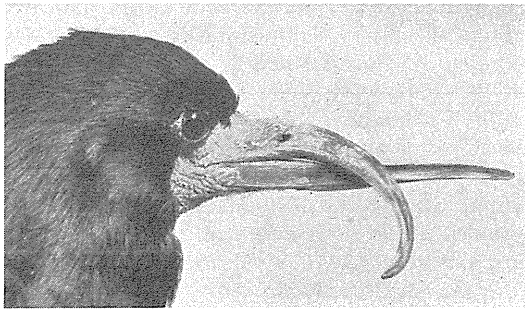
Således har jeg med forbauselse set, hvorledes fuglene trods al-



1



2



3

vorlige beskadigelser har kunnet opretholde livet. Jeg vil derfor her fremkomme med eksempler på næbdeformiteter hos Råger (*Corvus frugilegus*), som med adskillige års mellemrum er kommen mig i hænde. Numrene nedenfor svarer til dem på figuren.

1. Voksen fugl. Overnæbbet ca. dobbelt så langt som undernæbbet. Overnæbbets længde 93 mm., undernæbbets længde 45 mm. Skudt i sommeren 1927 på Vivebrogaards mark ved Hadsund. Var i god foder-

stand, hverken afmagret eller uordentlig i fjerdragten. Jægeren fortalte, at fuglen lagde hovedet på siden, når den skulle samle føden op fra jorden.

2. Voksen fugl. Over- og undernæb krydser hinanden meget kraftigt. Kraniets totallængde 110 mm. Var i god foderstand. Skudt i Viby Høskov ved Aarhus i september 1939. Var indleveret til udstopning, men var for rådden, hvorfor kun kraniet blev bevaret.

3. Voksen fugl. Gammel hun. Over- og undernæb krydser hinanden meget kraftigt. Overnæbbet ca. 50 mm udover den normale længde. Undernæbbet venstredrejet, så spidsen vender siden opad. Skudt ved Vipperød på Sjælland den 28. marts 1950. Var i god foderstand og fjerene rene og velholdte.

S. R. RASMUSSEN

Efterskrift til

„Fem kuld æg af Mudderklire (*Actitis hypoleucos* (L.))

Da den i overskriften nævnte redegørelse var offentliggjort (D.O. F.T., **47**, 1953, p. 123–25), modtog jeg meddelelse fra hr. BERTEL BRUUN, halvbroder til læge MOGENS CHRISTIANSEN, som prof. M. CHRISTIANSEN mente ejede hans faders dagbog. I brevet (5. oktober 1953) anføres følgende:

»Da De i D.O.F.T. efterlyste J. D. CHRISTIANSENS dagbog til belysning af de omtalte mudderklireæg, kan jeg meddele, at denne dagbog er i mine hænder, og . . . der står ordret om Mudderklire . . .

1883, $\frac{6}{8}$, Skudt en ♂ ved Rosborg Sø, Mønsted Sogn.

1887, $\frac{9}{8}$, — — — — — — — — — —

1888, $\frac{9}{8}$, Saa jeg ved Karup Mølle 2 Gamle og 2 Unger. Den ene Unge blev skudt. Den var ikke helt udvokset.

Der står intet om æg eller redefund. Den sidste opførte dato i dagbogen er $\frac{31}{7}$ 1890, og der er f. eks. under spurvefuglene angivet adskillige redefund fra dette år; men der er ikke nogen oplysninger om vadefugle fra 1890.«

Dagbogen siger således intet om de to mudderklirereder, der ifølge traditionen begge skal være fundet ved Hald Sø 6. juni 1890. Fuglene fra 9. august 1888 er omtalt i »Viborg Omegns Fugle«.

BERNT LØPPENTHIN

ANMELDELSER

N. TINBERGEN: Social Behaviour in Animals. With special Reference to Vertebrates. (150 pp., 67 tekstfig., 8 tavler.) METHUEN's Monographs on Biological Subjects. — METHUEN & Co., London 1953. Pris: 12 s. 6 d.

Et par år efter udsendelsen af håndbogen i moderne dyrepsykologi — ethologi — har professor TINBERGEN nu udsendt en noget mindre bog